

Výzkumný ústav matematických strojů Praha historie 1950-1997 on-line

Obsah:

- **VÚMS Praha** byl hlavním hráčem, který s Teslou Pardubice, SAV Bratislava a VÚVT Žilina tvořil **vývojový základ pro výrobu výpočetní techniky**, prakticky využívané v podnicích a organizacích bývalého Československa. Zpřístupnění Almanachu k jeho historii na stránkách prog-story Technického muzea v Brně, realizované v září 2021 ve spolupráci hlavního autora **Petra Golana** a redaktora webu je významným milníkem. Jeho články, tj. přes 600 stran textu umožní následně propojit existující informace a nabídnout návštěvníkům **unikátně ucelený pohled na historii VT u nás v tematických, personálních i časových souvislostech**.
- Na úvodních fotografiích je hlavní budova VÚMS, spolu s malým analogovým počítačem MEDA ve fyzické expozici TM v Brně. Ten patřil k velice úspěšným produktům VÚMS a vyrobeno jich bylo více než 1 000 kusů, většinou na export do zemí RVHP. Zajímavé jsou též dobrodružné okolnosti jeho vzniku v době studené války.
- V Almanachu I na dalších stránkách je popisován **příběh zakladatele VÚMS, Antonína Svobody**, který patřil k významným počítačovým odborníkům ve světovém měřítku. U nás však tehdejší režim nedokázal využít nabídku jeho schopností, takže bohužel emigroval a po něm i velká řada jeho spolupracovníků či žáků.
- Nejvýznamnějším realizovaným velkým projektem VÚMS byly **počítače EC 1021-1027**, kterých bylo v letech 1974-1989 v hospodářství ČSSR instalováno více než 500. Šlo o jednotný systém RVHP, který byl koncipován jako hw i sw klon americké řady IBM 360 a 370. Díky argumentaci vývojářů sw se však prosadilo, že operační systémy MOS a DOS 3, 4 pro tyto počítače byly vyvíjeny samostatně.

To se projevilo nejen na jejich kvalitě (přizpůsobení větší poruchovosti hw) a rychlosti (byly úspornější), ale především se stovka programátorů ve VÚMS a spolupracujících organizacích namísto úmorného sledování nových verzí, naučila samostatně vyvíjet, realizovat a udržovat velké systémy.

- Některé významné komponenty výzkumných úkolů byly vyvíjeny v Brně, např. hybridní počítače ADT 3000 (VUT), snímač děrné pásky FS 1500 (ZJŠ - Zbrojovka), kompilátory FORTRAN (PVT a VUT), kompilátory COBOL (Kancelářské stroje) a pod. Od roku 1966 zde byla na ul. Durdáková 5 zřízena i samostatná pobočka.